

EMO 17. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Latif Karadağ:

“ODALARIN POLİTİKA DIŞINDA KALMASI DOĞRU DEĞİL”

Soldan: Karabey Kalkan, Abdülkadir Kahraman, Latif Karadağ, Ahmet Altay Varol

EMO Basın- Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) sahip olduğu onurlu çizgisine, örgütlü yapısına mücadeleci örnek kişiliği ile katkı sunan EMO 17. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Latif Karadağ'ın, 2003 yılında yaptığı bir söyleşiden, TMMOB, EMO, mesleğimizin gelişimi ve toplumsal sorunlara yönelik görüşlerini kısaca derledik. TMMOB'nin 50. Yılı kapsamında İnşaat Mühendisi Mustafa Atmaca'nın yaptığı söyleşinin¹ özetini aşağıda bulabilirsiniz.

Mustafa Atmaca- TMMOB'yle ilişkiniz ve bulunduğunuz görevler hakkında bilgi verir misiniz? Hangi yıllarda görevlerde bulundunuz? 70'li yıllara doğru Oda yönetimleri önemli değişiklikler geçiriyor. Özellikle EMO ve diğer odalardaki değişiklikleri anlatabilir misiniz?

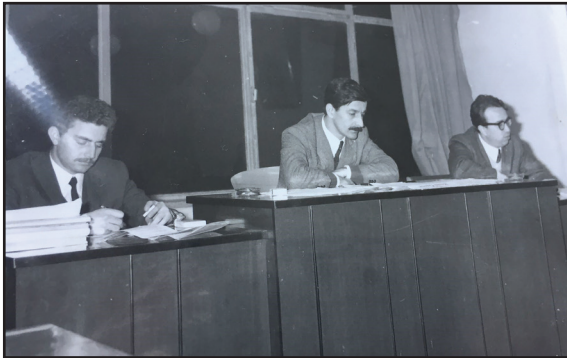
Latif Karadağ- TMMOB'de değil, EMO Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptım. Devlet Demiryollarında bursluydum. Devlet Demiryolları'nda 1968 yılına kadar çalıştım, 68'de ise askere gittim. Askerlik

bitince TEKSEN Başkanlığı söz konusu oldu. Daha sonra Devlet Demiryolları'ndan ayrıldım. Yol Su Elektrikte çalışmam, Ankara'da bir iş bulmam gerekiyordu. Yol Su Elektriğe girdim; bir süre orada çalıştım. TEKSEN, Türkiye Teknik Personel Sendikası Başkanlığım sırasında bana EMO Başkanlığı teklif edildi; ondan önce odalarla yoğun bir ilişkim yoktu; Oda üyesiydim, gelir giderdim. Daha sonra 12 Mart geldi, Yol Su Elektrik işi de bitti. Atıldım ve İstanbul'a döndüm.

¹ https://toplumsalbakis.net/2022/12/27/elektrik-yuksek-muhendisi-latif-karadag-ile-soylesi_-14-10-2003_-soylesen-mustafa-atmaca/

Mustafa Atmaca- *TEKSEN örgüt modeli olarak bugün için bile örnek gösteriliyor; özellikle teknik elemanları bir bütün olarak düşündüğü için, mühendis, teknisyen, vesaire gibi ayırım yapmadığı için, hepsinin kaydolabileceği bir sendika olduğu için. 5 bin civarında üyeye ulaştığı söyleniyor. TEKSEN'de Başkanlık yaptınız. Sendikacılığımızı anlatır mısınız? Ondan sonra da biliyorsunuz TÜTED bir denek olarak kuruldu, ama hiçbir zaman TEKSEN'i yakalayamadı.*

Latif Karadağ- TEKSEN ile yurt çapında bir sürü faaliyete katıldık, toplantılar yaptık. Anadolu'nun aşağı yukarı birçok yerine gittik. Bunları yaparken, Odalarla birlikte hareket ettik. Özellikle İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), EMO ve diğer Odalar hep beraber çalışıyorduk. TEKSEN de Odalardan farklı bir şey değildi. Hepsi birbirinin içerisine girmiş vaziyetteydi. Fakat yapılan çalışmalardan önemli bir sonuç alınmadan 12 Mart ile beraber TEKSEN kapatıldı. TEKSEN, içerisinde teknisyenler, mühendislerin olduğu, bütün teknik elemanları kapsayan bir sendikaydı. Hatta kurucular listesinde bile teknikerler vardır. Galiba 5 bin civarında üyesi vardı; hatırlayamam tabii, seneler geçti. Sedat Özkol'un da çok büyük katkısı olmuştur bu işlere, gerek İMO, gerek TEKSEN'de çok büyük katkısı vardır. TÜTED ise o havayı yakalayamadı. 12 Mart faşist dalgası TEKSEN'in uzun ömürlü olmasını engelledi. TEKSEN'in mal varlığına el kondu, Genel Başkan olarak ben tutuklandım ve Mamak Cezaevi'ne konuldum. Anayasa'da yapılan değişikliklerle de kamu emekçileri sendikalarının kurulması yasaklandı.

Çorum'da TEKSEN toplantısı. Soldan; ?, Latif Karadağ, Sedat Özkol

Mustafa Atmaca- *Elektrik mühendisliğini ve enerji sektöründeki yerini değerlendirebilir misiniz?*

Latif Karadağ- Elektrik politikasında, hidrolik santrallara ağırlık verilmesi lazım. Türkiye'nin brüt hidrolik potansiyeli, şu aralar yapılan istatistik sonuçları için bir şey söyleyemem; ama 560-600 milyar kilovatsaat brüt potansiyeli olan hidrolik potansiyelimiz vardı bizim, bunun o zamanki hesaplara göre 120 milyar kilovatsaati net potansiyel olarak kullanılabilirdi, kullanılabilir olarak hesap edilmişti. Ama sonraki istatistiklerde belki bu rakam daha yukarı çıkartılmıştır. Türkiye'nin hidrolik potansiyelini değerlendirmek lazım, daha da artırmak lazım.

Mustafa Atmaca- *Onun dışındaki enerji kaynaklarını, elektrik üretimini çok akılcı bulmuyorsunuz? Bir de çevre sorunları var onların?*

Latif Karadağ- Akılcı bulmuyorum; onlar biten, tükenen enerji kaynakları. Kömür, petrole dayalı elektrik üretimi zamanla tükenecek şeyler tabii, bitecek şeyler bunlar; ama hidrolik potansiyel... Tabii, çevre sorunları var, onlar ayrı konu. Bir de rüzgâr enerjisinden, güneş enerjisinden yaygın olarak yararlanmak lazım; yani bunlar elimizin altındaki şeyler, tükenmeyen enerji kaynaklarına süratle dönülmesi lazım. Yani bir devlet politikası olarak önemle ele alınması gereken bir konu diye düşünüyorum. Şu anda hidrolik potansiyelimizi bile tam olarak kullanmıyoruz.

Mustafa Atmaca- *Elektrik, günümüzde ve gelecekte anahtar sözcük. Sanayi devrimini de ateşleyen elektrik enerjisiydi, elektrik enerjisinin yaygın bir şekilde kullanımı sanayi devriminin önemli ölçüde gelişmesini sağladı. Geleceğe baktığımızda, gelecekte de elektrik önemini koruyacağına benziyor.*

Latif Karadağ- Evet, öyle gözüküyor, bilhassa elektronik; yani ikisini bir arada düşünürsek, anlatmaya gerek yok, 21. Asır elektronik asrı. Şu anda

ağırlıklı olarak elektrik enerjisi, dünyanın enerji ihtiyacını karşılıyor, endüstrinin çarkını döndürüyor. Nükleer enerjiyi de zaten elektrik üretiminde kullanmıyoruz; ama elektrik enerjisinin dışında bunu mekanik enerjiye dönürebilecek başka mekanizmalar keşfedilir, bulunur. Onlar için bir şey söyleyemiyoruz tabii. Bir sürü araştırmalar var. Elektrik çok önemli.

Mustafa Atmaca- Elektrik ile bilgi çağı, iletişim çağı ilişkilendirilmesi yapılıyor. Sizin düşünceniz ne?

Latif Karadağ- Evet, Autocad programlarını düşünün mesela; bugün artık elle bir makine resmi çizen, mimari bir proje çizen bir mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi, elektrik mühendisi kalmadı artık; yani her şey o söylediğimiz elektronik cihazlarla oluyor. Ama bunların belki çok daha değiştiği dönemde ne şekil alır, şu anda o konuda bir şey söylemek de mümkün değil.

Mustafa Atmaca- Günümüzde mühendis ve mimarların halka, kamuya, kamusal alana karşı sorumlulukları etik ve ahlak ilişkisiyle bağlantılı; ama bunların dibe vurduğu, mühendislerin bu anlamda diğer profesyonel meslekler gibi çok ciddi bir şekilde suçlandıkları da ortada. Nasıl bağlantı kurabiliyorsunuz?

Latif Karadağ- Bu kapitalist sistemin, kapitalist üretim ilişkilerinin sorunudur. Türkiye'nin kurtuluşu kapitalizmle değildir. Türkiye'nin kurtuluşu, sadece Türkiye'nin değil; dünyanın, ezilen ve sömürülen toplumların kurtuluşu sosyalizmdir. Ama bu tabii daha önceki uygulamalarıyla, ortada

gördüğümüz uygulamalarıyla yapılan şekliyle değil; gerçek bir sosyalist sistemle toplumlar arzu ettikleri, insanlar arzu ettikleri toplum yapısına kavuşacaklardır diye düşünüyorum.

Mustafa Atmaca- Odalar politika yapmalı mı veya politikaları nasıl yapmalı? Biliyorsunuz, belli bir dönem eleştirildi.

Latif Karadağ - Odalar politika yapmalı, odalar sadece meslek kuruluşları olarak kalmamalı. Oda mensupları da, oda üyeleri de bu memleketin insanları. Ortalıkta böyle bir durum varsa, bir ülkede bizde olduğu gibi bir durum varsa, oda üyelerinin ve odaların politikanın dışında kalması doğru değildir diye düşünüyorum. Onlar da kendi yapılarına uygun olarak politikanın bir ucundan girmelidirler, yapmalıdırlar. Odaları politik partiler olarak düşünmemek lazım; ama zaten politikanın dışında olabilecek bir yurttaş yoktur, bir fert yoktur, hepsi politikanın içerisinde. Oda üyelerinin politika yapmaması diye, odaların politika yapmaması diye bir şey söz konusu olamaz; kendi yapılarına uygun politika yapmaları gerekir diye düşünüyorum.

Mühendis odaları toplumsal bir ihtiyaçtan doğmuştur diye düşünüyorum; bunlar yurttaşlarımızın, hepimizin, toplumun yararı için kurulmuş kuruluşlardır. TMMOB'nin kurulduğu yıllardan bu yana Türkiye Cumhuriyeti Devleti neler yapabilmişse, TMMOB de ancak o oranda bir şeyler yapabilmiştir. TMMOB toplumun dışında bir kuruluş değil; içinde bulunduğu şartlarla sınırlı TMMOB'nin yapacağı işler de, onunla sınırlı. Daha fazlasını yapabileceğini de düşünmüyorum.

Latif Karadağ'ın Yönetim Kurulu Başkanı olduğu dönemde yayımlanan "Bilişim Özel Sayısı" bilgisayar alanında ilk yayındır. Elektrik Mühendisleri Odası yayın organı EMD'de 1971 yılında yayınlanan "Bilişim Özel Sayısı"nda yer alan yazılar ve yazarlar:

- Bilişim Özel Sayısını Sunarken, *Aydın Köksal*;
- Bilgi Sayarların Yurdumuzda Bugüne Kadar Kullanılışı Üzerine Bir Görüş, *YAZAR?*
- Günümüzde Bilgi Akış Teknolojisi, *Önol Örs*
- Bilimsel Yönetim ve Bilgi Akış Teknolojisi, *Ö. Örs - Z. Kurdakul*
- Yönetimde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Kimi Sorunlar, *A. Köksal*
- Bilgi Bankasına Girecek Bilgilerin Ön Analizi, *Zafer Kurdakul*
- Türkiye'de Bilgisayar Kuruluşları, *Ö. Örs - Z. Kurdakul*
- Bilgi İşlem Donanımları Kiralama ve Satınalma Kararı, *Ö.Örs-Z.Kurdakul*
- Türkiye'de Bilgisayar Yapımına Başlanmalıdır, *Aydın Köksal*
- Gösterici Uçlar ile Hasta Bilgileri Toplama Sistemi, *T.Tekman-Ö.Örs*
- Türkçe Bilişim Sözleri, *Aydın Köksal*